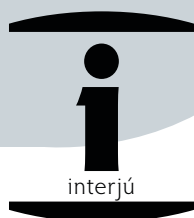

Új törekvések az absztrakt művészetben

Interjú Fenyvesi Aronnal

MULADI BRIGITTA

Künstlerhaus, Graz, 2017. IX. 7-ig

interjú

Fenyvesi Aron

Több különböző kiállítást is rendeztél a Trafóban az absztrakcióval kapcsolatban. Végül milyen szempontok döntöttek a koncepció és a névsor kialakításában?

F. Á.: Mivel az utóbbi néhány évben nem volt olyan átfogó intézményi kiállítás Magyarországon, amely igyekezett volna helyzetbe hozni ezt a fiatalabb generációt, a célunk egyértelműen az volt, hogy bemutassuk, milyen mozgások, átrendeződések zajlanak le éppen a magyar képzőművészetben. Nagyjából ebből a helyzetből alakult ki a kiállítás koncepciója. Adott volt egy osztrák, közepes méretű intézmény, ami érdeklődött a magyar művészet iránt. Mindazonáltal lényeges volt, hogy ne csak egyszerűen a „magyar művészet” legyen a hívószó, mert az önmagában túl tág. Így a művészeknek az absztrakcióhoz való viszonyán keresztül egy jóval univerzálisabb szemlélet mentén mutattuk be a munkákat. Nem feltétlenül múzeumi jellegű kiállítást szerettünk volna csinálni, ezért az idősebb művészekről sem a már kanonizált korábbi munkáikat kértük el, hanem az utóbbi időben készült friss műveikből válogattunk. Lakner László például csak a kiállítás kedvéért festett egy párdarabot korábbi képéhez.

A sokféleség tapasztalataim szerint jót tesz a kiállításnak. Milyen szempontok alapján helyeztél el a műveket? Hogyan kell elképzelni a tereket a Künstlerhausban? Mekkora az anyag?

F. Á.: A Künstlerhaus egy gyönyörű, későmodernista épület egy park közepén, minden kiállítóterét együttesen 700 négyzetméteres, hatalmas, felülről természetes fényvel megvilágított terekkel, illetve sötétebb, csak mesterseges fényekkel operáló zegzugosabb részekkel. A huszonnégy művész közel

A grazi Künstlerhaus őszig látható kiállítása nem kevesebbre vállalkozott, mint hogy több generáción át mutassa be az absztrakció fogalmának változásait a kortárs magyar képzőművészetben. 1985-ben már volt egy nagy léptékű magyar kiállítás Grazban a Neue Galerie am Landesmuseum Joanneum szervezésében. Hogy milyen alapokra építkezett a jelenlegi koncepció és hova kíván kifutni, arról Fenyvesi Áront kérdeztük. A magyar kurátor elmondta, hogy Sandro Droschl, a Künstlerhaus igazgatója kereste meg egy magyar kiállítás ötletével közel egy évvel ezelőtt.

FENYVESI ÁRON: Az intézmény eredetileg helyi illetőségű művészek kiállítóhelye volt, de öt-hat éve, amikor felújították, új nevet és funkciót is kapott az új igazgató, Sandro Droschl mellé: most Künstlerhaus, Halle für Kunst und Mediennek hívják. Droschl vezetése alatt az addig hagyományos művészház szerepét betöltő intézmény profijla átalakult, és gyakran mutat be külföldi anyagot, azonban eddig Magyarországgal nem foglalkozott. Az Esterházy-díj zsűrijében dolgozva Droschlnak is feltűnt, hogy a fiatal magyar szcénában jelentős absztrakt kísérletezés zajlik. Ez a jelenség engem is rendkívüli módon foglalkoztat már néhány éve. Ez volt a közös kiindulópontunk, de a kiállítás a későbbiekben jóval többre vállalkozott egy generáció bemutatásánál. Mivel a tematikát gyorsan elfogadtuk, jött a nehezebb rész: a kiállítók névsora, ami jóval lassabban öltött végleges formát a beszélgetések, levelezések és műterem-látogatások hatására. Azt gondoltuk, hogy az lenne az

izgalmasabb, ha több generációt mutatnánk be a magyar absztrakció, a magyar kortárs képzőművészet jelenéből. Ha valaki végigtekint a kiállítók névsorán, akkor sok iparterves alkotót és középgenerációs konceptuális művészt is találhat a fiatalok mellett.

foto: Tomáš Souček

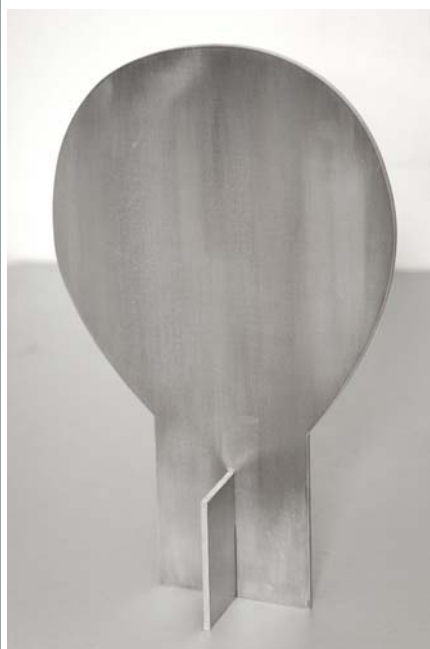
KIS VARSÓ: Páncél, 2016, postaládák, 136,5x136,5 cm

80 munkáját nem akartuk generációk szerint elhelyezni. Persze voltak racionális technikai megfontolásaink a videó alapú művek esetén, és nagyobb méretű festményeket sem lett volna értelme az intézmény alsó emeletén kiállítani, ha már van egy tér, amelyet kifejezetten a festészet bemutatására terveztek. Szóval arra törekedtünk, hogy semmiképpen ne hierarchizáljunk, és ne válasszunk szét generációkat.

Az absztrakt törekvéseket bemutató anyagok általában egy tematika mentén épülnek fel, monokróm vagy konstruktív irányokban, vagy a műfajok szerinti csoportosításban. Itt azonban nem egyféle absztrakció van, mint említetted, hanem több műfaj, fotó, festmény, objekt, sőt film is. Hogyan függenek ezek össze, és hogyan folytatnak párbeszédet a különböző művészek egymással?

fotó: Pascal Peignat

EMBER SÁRI: *Alumínium fej*, 2017, alumínium, 27×40×10,5 cm
A művész és a Molnár Ani Galéria jóvoltából.

F. Á.: Olyan művészeket válogattunk, akik többféleképpen prezentálják vagy tematizálják az absztrakcióval való viszonyt, így nem is feltétlenül csak „absztrakt művészek” munkái szerepelnek a kiállításon. Az épület apszisában állítottuk ki Andreas Fogarasi *Vasarely Go Home* című instalációját, amely néhány éve a Trafóban is látható volt. Fontos műve ez a kiállításnak, hiszen ebből tapogatható ki az a történelmi kontextus, amiből a magyar kortárs absztrakció indult az 1960-as évek végén. De ez a művészettörténetre reflektáló mű kivétel,

fotó: Pascal Peignat

hiszen az volt a tézisünk, hogy az absztrakció egy vizuális művészeti nyelv, ami referenciák nélkül is érthető. Fogarasi műve is sokkal több persze pusztán dokumentációnál, nagyon finom, komplex, érzéki hálózat.

Arra törekedtünk, hogy az absztrakció a lehető legjátékosabban jelenjen meg a kiállításon. Nagyon érdekesek a párhuzamos jelenségek, például a fiatalok új absztrakciójának globális orientáltsága sok esetben ugyanazon vektorból ered, mint az 1930-as években született művészek nyugatossága. Persze van itt sok más is, megfigyelhető például a konceptuális generáció referenciális viszonya az absztrakcióval, a fotósok kamera nélküli anyagkísérletei vagy a legfiatalabbak ösztönös időtlenségre törekvése.

Enteriőr **LAKNER LÁSZLÓ** és **NÁDLER ISTVÁN** festményeivel, **VÉCSEI JÚLIA** szobraival

Abstract Hungary, 2017, Künstlerhaus, Halle für Kunst & Medien, Graz

Enteriőr **KOKESCH ÁDÁM** műveivel

Abstract Hungary, 2017, Künstlerhaus, Halle für Kunst & Medien, Graz

fotó: Pascal Peignat

fotó: Pascal Peignat

PUKLUS PÉTER: 1191 Arany dekadencia, 2013, fotó, analóg print színes papírra reanalóg negatívról, 36×24,7 cm

Enteriőr **HALÁSZ PÉTER TAMÁS, NEMES MÁRTON**, a **KIS VARSÓ** és **MAKAI MIRA DALMA** műveivel, *Abstract Hungary*, 2017, Künstlerhaus, Halle für Kunst & Medien, Graz

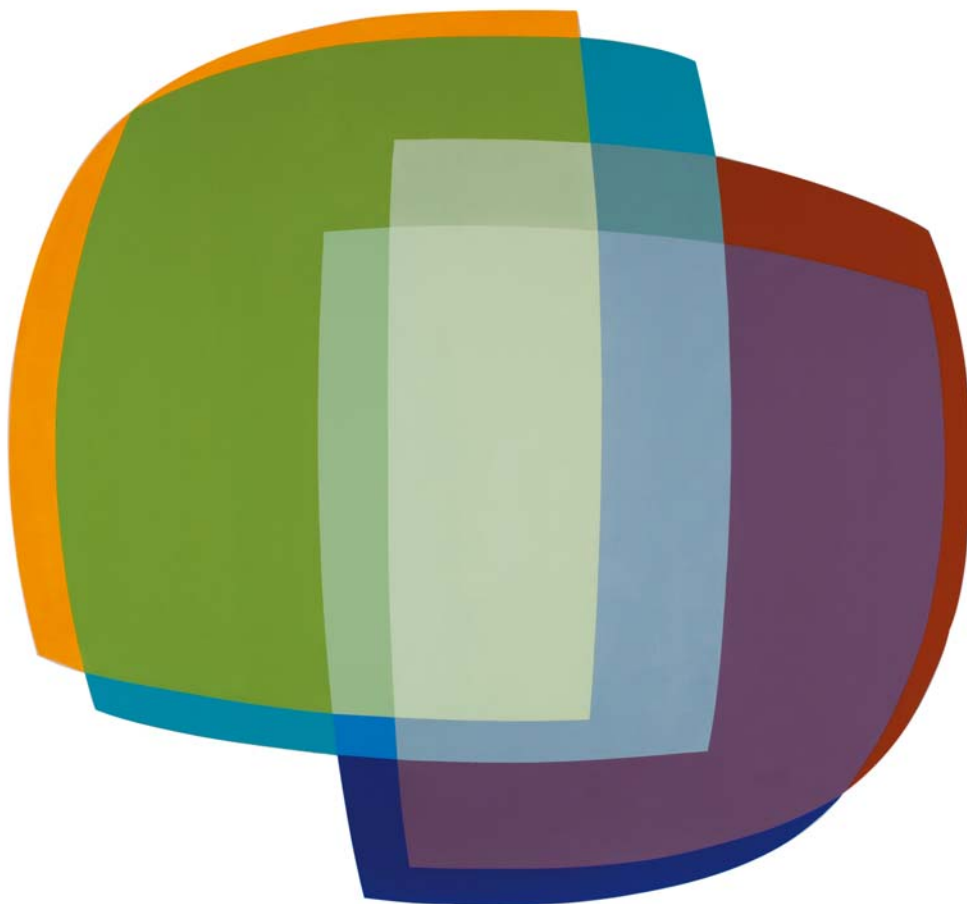
Enteriőr **KISS ADRIÁN** installációjával *Abstract Hungary*, 2017, Künstlerhaus, Halle für Kunst & Medien, Graz

Melyek azok a kulcsművek, amelyek a legkarakteresebben mutatják meg azt az aktualitást, amit hangsúlyozni szeretnél volna?

F. Á.: Szinte reflektálatlanul szokás együttemlegetni két fiatal magyar absztrakt festőt, Szinyova Gergőt és Nemes Mártont, akiknek a praxisa pedig döntő pontokon távolodik egymástól. Az egyre minimalistább

Szinyova nagy méretű, fekete metamonokróm triptichonja kiemelkedő műve a kiállításnak. Sokan felkapták a fejüket Nemes Márton új, hevederekkel összefogott, variálható képpaneljei láttán, amelynek darabjait Budapesten is láthatja a közönség a Hencze Tamással közös kiállításán a Deák Erika Galériában. Nekem az egyik legkellemesebb meglepetést Ember Sári különös kísérletei jelentették, melyek érzékeny, finom anyagiságukkal és léptékükkel is rendkívül jól illenek a Künstlerhaus tereibe. Ember

Sári végtelenül desztillálta a portré műfaját, plasztikus, de absztrakt arc- és fejszilüeteket hozva létre. Jelentősnek tartom Ulbert Ádám Amszterdamban élő magyar művész sorozatát, amit a Trafóban is kiállítottam. A *Varangy épületesség* című műve lényegét tekintve egy pszichoanalitikai mélyfúrás a formák lélektanába. Gumírozott akverellreliefjei és epoxi, illetve poliuretán szobortöredékei mind narratíva és identitás nélküli alakok. Vegytiszta posztkonceptuális,

MAURER DÓRA: *Átfedések 47*, 2012, akril, vászon, fa, 117×124 cm

posztminimalista, érzékeny ösztönös művészet az övé, esszenciálisan új absztrakt. Nagyon örültem annak, hogy Fajó János művészetére ismét reflektorfény vetül a kiállítás által, különösen a kisplasztikai munkásságára. Kiss Adrian és Keresztes Zsófia művei is jól illenek a sorba, még ha Zsófia munkássága már nem biztos, hogy az absztrakció határain belül tárgyalható.

Szerepelnek itt idősebb konceptuálisabb háttérű művészek, mint a Kis Varsó, Kaszás Tamás, Halász Péter Tamás, de Kokesch Ádám is, aki pseudo-iparidesign művekkel kísérletezik. De Lakner Lászlóról vagy Jovánovics Györgyről például nem feltétlenül az jut először eszünkbe, hogy absztrakt művészek. Ők miként definiálhatók az anyagban?

F. Á.: A privát véleményem az, hogy Kokesch Ádámmal indult a magyar új absztrakció első színter egyszemélyes hulláma még a kétezres évek elején. A most kiállított műcsoportja válogatás az elmúlt évekbeli önálló kiállításairól. Külön érdekesség, hogy az itt szereplő, az 1970-es években született művészek nagy többsége Maurer Dóra osztályában diplomázott, Kokesch Ádám, Halász Péter Tamás, Gálík András, Tibor Zsolt így most egykori tanárukkal együtt állítottak ki. Maurer barkácsoló, érzéki, konkrét művészeti

látásmódját Kokesch Ádám vitte tovább a legorganikusabban, de a többiek erős konceptualitása is sok absztrakt vonást rejt. A Kis Varsó működése az utóbbi néhány évben még az eddigiekénél is enigmatikusabb fordulatot vett. Most csupa kör- és gömbformát felvonultató művekkel szerepelnek. Nagyon szeretnék egy olyan világban élni, ahol az absztrakció népművészet lenne, úgy valahogy, mint Kaszás Tamás némely művében – aki itt egy megvalósíthatatlan Kassák Lajos-színpadtervet épített meg. Nagyon fontos még Komoróczy Tamás, aki a legfiatalabbakat megszegyenítő frissességgel alkot továbbra is, beskatulyázhatatlanul. A kiállításról Shelley Ozymandiasz szonettje által inspirált videóját emelném ki. Ő sem vegytisztán absztrakt, de a fiatalabb művészek kontextusában jobban érthető a technika, amivel mostanában alkot. Lakner festészete absztrakt közegben is megállja a helyét, nagyon érdekes látni, hogy valójában a konceptuális művein keresztül építette fel a képeit. Jovánovics érzékeny gipszreliefjei pedig mindig letaglózóak.

A kiállítás számos szalon fut, nem könnyű összefoglalni. Mit emelnél ki végszóként?

F. Á.: Nem tudtam most itt mindenkit megemlíteni, de nem leszek ennyire felületes a kiállítás hamarosan megjelenő katalógusában, amelyet Fehér Dáviddal közösen jegyünk. Mindenki nagyon fontos építőköve volt ennek a kiállításnak. Egyedülálló élmény volt olyan

művészekkel egy kiállításon dolgozni, mint Maurer Dóra, Bak Imre, Nádler István. A megnyitót is jó hangulatú volt, az az érzésem a visszajelzések alapján, hogy jelentős dolgokra tapintottunk rá a kiállítással. Reméljük, az absztrakt művészet recepciójához is hozzá tudunk tenni valamit, s másokat is munkára ösztönöztünk. Titkon remélem azt is, hogy a legfiatalabbak szereplése referenciaértékű lesz, hiszen lényegében most mutatkoztak be először generációként egy ilyen léptékű kiállításon. Remélem, sok más hasonló alkalom vár még rájuk.